

# П Р И Р О Д Е Н Ъ    ≡ —

# — ≡    Л Ъ К А Р Ъ

Одобрено и препоръчано отъ Министерството на Народното Просвѣщение  
съ окръжно № 2053 отъ 25. I. 1929 г.

## С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

1. Конституционна или органична терапия . . . . .	33 стр.
2. Невралгии (ишнасъ и др.) . . . . .	35 "
3. Сърдеченъ порокъ . . . . .	39 "
4. Паренъ душъ . . . . .	43 "
5. При абцесъ . . . . .	45 "
6. Писмо отъ Германия . . . . .	45 "
7. Затопляне въ леглото . . . . .	47 "
8. Лукътъ като лѣкарство . . . . .	48 "
9. Бобено брашно като лѣкарство . . . . .	48 "
10. 16 полезни съвети . . . . .	



# Нашитѣ приятели

Уважаеми г. Д-ре,

... Азъ вѣрвамъ много въ Вашия методъ за природолѣчението ... Познавамъ го още като студентъ въ Цюрихъ отъ Бирхеръ-Бенеръ.

... Моля да ме абонирате за списание Природенъ лѣкаръ ...

Съ поздравъ и почитание:

М. Г.— Аптекаръ

гр. К.

## Запомнете че:

1) Обещанитѣ всички премии се даватъ само на платилитѣ до първи Януарий. 1937 год.

2) Платилитѣ следъ тази дата получаватъ като премия само книги за 20 лв. по изборъ отъ библиотеката.

3) Предизвикалитѣ ни да пращаме квитанция по пощата, което много молимъ да не се прави, губятъ правото на каквато и да е премия и плащатъ допълнително 5 лв. (значи 55 лв.) за пощенски разноски.

За това погрижете се и се отчетете преди крайния срокъ — първи Януарий 1937 год.

### Исключение никому.

На неплатени абонати премии не можемъ да пращаме макаръ и плащането да обещава въ скоро време. Това ни е просто технически невъзможно да държимъ отдѣлни бележки всѣкому.

Не може да се иска амѣсто „здравецъ“ друга премия.

Отговори чрезъ писмо даваме само на платилитѣ абонати. Защото само тѣ сж за насъ редовни. И то ако се приложи пощенска марка.

Преминтѣ въобще и специално „здравецъ“ почва да се получаватъ приложени къмъ следващата следъ отчитането книжка. Иначе се правятъ излишни разноски по пощата. Понеже вестничето се поръчва предварително, отчетитѣ се само преди направената поръчка ще го получаватъ съ следващата книжка. Всички други чакъ къмъ втората следваща.

Неполучена книжка се иска веднага следъ получаване на следващата. Следъ това се губи правото, защото книжкитѣ се изчерпватъ.

## ВНИМАНИЕ!

Отъ сега нозоабонирания ставатъ само въ предплата. Молимъ приятелитѣ ни, които ни даватъ нови абонати да иматъ предвидъ това, защото имаме ограниченъ брой свободни книжки.

# ПРИРОДЕНЪ ЛЪКАРЪ

НАУЧНО - ПОПУЛЯРНО СПИСАНИЕ ЗА ПРИРОДНО ЛЪКУВАНЕ  
И ПРИРОДОСЪОБРАЗЕНЪ ЖИВОТЪ

Год. аб. 50 лв.      За странство 100 лева      Чек. смѣтка 2391

РЕДАКТОРЪ      Д-ръ Кирилъ Йордановъ      бул. „Мария Луиза“ № 34  
   училищень лъкаръ      Варна, телефонъ 28-46

## Конституционна или органна терапия.

**Хронически катаръ на стомаха и червата. Хроническо възпаление на жлъчката, подуване на черния дробъ и тѣхното лъкуване**

Сѣмото дълго заглавие показва, че нѣколко заболявания на различни тѣлесни части искать своето излъкуване. Горнитѣ болести сж намѣрили любезень приемъ въ единъ и сжщъ оцастливень организъмъ следователно ще трѣбва да бждатъ едновременно лъкувани чрезъ манипулации върху единъ и сжщъ боленъ.

Изнасяме на читателитѣ горнитѣ нѣколко болести едновременно защото случаятъ е типичень за да ни покаже, че днесъ въ медицинската наука взема надмощие т. н. конституционно лъкуване въ противовестъ на досегашното органно медицинизиране. Съ други думи: при лъкуването на единъ боленъ съ горнитѣ болести едновременно, ще се постъпи по два крсенно различни начини. Едни ще почнатъ да лъкуватъ една отъ горнитѣ болести съ специално за болестята лъкарство и следъ като оздравятъ нея ще пристъпятъ къмъ лъкуването на втората, третата и т. н. докато оздравятъ напълно болния. Или: Ако се направи опитъ да се лъкуватъ всичкитѣ болести едновременно, тогава на болния ще се даватъ за всѣка болестъ отдѣлни лъкарства. Значи тукъ имаме органното лъкуване, което се изгради и наложи на медицинския свѣтъ отъ времето на Вирховъ, който възкреси клетъчната теория за произхода на болеститѣ и върху чието учение се изгради органното лъкуване (да третирашъ всѣки органъ за себе си по отдѣлно отъ другитѣ).

За разлика отъ казания начинъ на действие при единъ боленъ съ горнитѣ нѣколко болести едновременно, конституционното лъчебно изкуство гледа на този боленъ като на цѣло и ще проведе лъкуването на всичкитѣ аномалии въ болния организъмъ едновременно. Всѣко наредено лъчебно приложение ще засѣга всички отклонения отъ нормата, всички болесни прояви, всички болести — даже и тѣзи, които

Никога не потискай температурата на болния съ лъкарства.

сж още въ зародишъ и недоразвити до степенъ за да бждатъ познати. И тъкмо това е най-ценното въ конституционното лѣчение; тази е неговата най-голяма заслуга за медицинската наука — да атакувашъ, да изцѣришъ, да предотвратишъ една болестъ преди още да си я позналъ даже.

*Хуморална* (отнасяща се до соковетъ на организма) патология или *целуларна* (отнасяща се до клетките на организма) патология, а отъ тукъ *конституционно* (засѣгащо цѣлия организъмъ въ неговитѣ интимни проязи) или *органно* (докосващо и атакуващо отдѣлнитѣ органи) лѣкуване, е кардиналния въпросъ, около който днесъ медицинския свѣтъ води енергиченъ споръ и направи нови установявания. Отъ надмощието на едното или другото схващане, ще зависи образа на идващото нозо лѣчебно изкуство.

Мѣстото не позволява да разглеждаме тукъ подробно дветѣ основни учения (на старата и на новата медицинска школа) затова на интересуващитѣ се препоръчваме научното изложение на софийския лѣкаръ д-ръ Н. Станчевъ до г. Директора на Народното здраве, по поводъ направенитѣ отъ насъ постѣпки предъ Д. Н. З. за въвеждане на природното лѣкуване въ българскитѣ болници и санаториуми. Трѣбва всѣки истински просвѣтень да прочете статията на софийския лѣкаръ г. д-ръ Л. Русевъ въ „медицински вестникъ“, където е взето становище за конституционното и прогивъ органното лѣчение.

Единъ измежду многото случаи, изъ практиката на конституционно поставенитѣ лѣкари по свѣта, ни показва кому принадлежи близкото бждеше:

Дрезденскиятъ лѣкаръ д-ръ Алфредъ Браухле, авторъ на обемистия трудъ „Хандбухъ деръ натурхайлкунде“ ни поднася въ научното списание „Натуреритлихе рундшау“ следния случай на заболяване и неговото излѣкуване:

— Предистория: 47 годишна болна страда години подредъ отъ периодически явяващи се диарии и тежестъ въ стомаха. Въ разстояние на три години болната е загубила 28 килограма отъ теглото си. Преди година изследване на стомашния сокъ показало, че липсва солна киселина. Неспирното отслабване, неспирнитѣ диарии и невъзможно хранене (пзнася само овесена вода и пюрирани картофи) наложили на болната да подири помощъ въ природолѣчебната болница „Присницхаусъ“ въ Берлинъ.

Състояние при постѣпването: Облжень езикъ, леко подуване на тиреоидната жлеза, леко увеличение на сърдцето на лѣво. Систоличенъ сърдеченъ шумъ (значи сърдеченъ порокъ). Напипване на увеличениа черъ дробъ. Подуть

Яжте суровъ спанакъ и сурови моркови.

е сжщо далака. На рентгена стомаха и червата не даватъ измѣнение на мѣстото и формата си.

**Лѣкуване:** Преди обѣдъ четири пѣти седмично пѣрна струя на к.рема и черния дробъ Следъ пѣрата половинъ или четкова баня; три пѣти седмично гимнастика на открито; въздушни и слънчеви бани. Следъ обѣдъ три пѣти седмично коремънъ лѣчебенъ масажъ: три пѣти седмично участие въ масовитѣ психотерапевтични сеанси. Строго вегетарианско хранене. Ежедневно сокъ отъ рѣпа. Въ резултатъ на тѣзи приложения, състоянието се бързо измѣни. Диариитѣ разрѣдяха и ставаха по рѣдко, силитѣ се увеличаваха, храната се понасяше по-добре. Духътъ се ободряваше. Споредъ преценката на болната, най-добре сж действовали пѣрния душъ и коремния масажъ.

**Резултатъ:** Следъ шестъ седмично лѣкуване болната се изписа оздравѣла. Теглото се увеличи съ 3 килограма.

**Провѣрка** на състоянието направихме следъ две години. Болната потвърждава, че състоянието ѝ е отлично. Понася всички храни, теглото увеличено и е напълно работоспособна.

Поздигнатиятъ въпросъ е много важенъ. Той е отъ решаващо значение за физиономията на близкото лѣчебно изкуство и здравниитѣ устои на чокѣчеството въобще. Неизлѣчимо страдащитѣ по саѣта сж толкова много, че едва ли може да става споръ по избухналата криза въ медицината. Безброй многото страдащи отъ стомашно-чревни, жлъчни, чернодробни и пр. болести чакатъ своето радикално излѣчение. Тѣ дирятъ нещото въ медицината. И тя имъ го носи изъ недрата на чисто научнитѣ издирвания на съвременната медицинска наука. Защото, безсилието на старото едва ли се оспорва отъ нѣкого.

На тѣхъ, на отежченитѣ съ горнитѣ заболявания, на вѣчно дирящитѣ и вѣчно лѣкуващитѣ се и все по-болнитѣ, посвещаваме настоящата статия.

Д-ръ Влфредъ Браухле — Дрезденъ

## Невралгии (Нервни болки)

„Нервни болки“, „невралгия“ и „ишиасъ“ сж три имена на една и сжща болестъ. Мнозина мислятъ, че ишиаса е нѣщо по друго отъ невралгията, а тази—различна отъ нервната болка. Въ сжщностъ това е болестъ известна подъ името *невралгии*.

Природното лѣкуване е най-модерния лѣчебенъ методъ.

Невралгията е по-силна или по-слаба болка по протежението на единъ нервъ. Понеже въ нашето тѣло имаме много нерви затова имаме и много невралгии. Тоестъ една и сжща болестъ засегнала разнитѣ нерви, носи отдѣлно, ново име. Така напримѣръ невралгията въ ишиасния нервъ се казва ишиасъ. Невралгията въ нервитѣ между ребрата се казва междуребрена (интеркостална) невралгия. Невралгията въ други, иначе названи нерви, се казва съ името на засегнатия нервъ. Значи имаме една болестъ на име невралгия, но много невралгии.

Причинитѣ на невралгиитѣ (следователно и на ишиаса) сж най-различни. Понѣкога засѣгнатия нервъ е възпалень. Другъ пжтъ той боли безъ каквито и да е доловими възпаления. Трети пжтъ нѣкой туморъ натиска нерва и той дава болка — невралгия. Нѣкой туберкулозенъ или сифилистиченъ процесъ засѣгналъ нѣкой нервъ, дава, разбира се, невралгия. Силенъ външенъ натискъ, силно преразтѣгане, простудяване, измокряне, злоупотреба съ тютюня, алкохола и много други отрови, даватъ сжщо така невралгии. Арсена, вземанъ често продължително като усиливащо лѣкарство, дава невралгии. Развалени зѣбни могатъ да дадатъ невралгични болки. Болни сливици, като постояненъ резервоаръ на отрови, даватъ сжщо така невралгии.

Много хронически болести дължащи се на неправилна веществена обмѣна, като затлъстяване, захарна болестъ, подагра, ревматизмъ на почвата на неправилна веществена обмѣна и т. н. често сж придружени съ невралгични болки. Остри температурни инфекциозни болести като тифусъ, инфлуенца и др. сж придружени отъ невралгии въ разнитѣ части на тѣлото. Въ периода на климактериума (преходнитѣ години на овѣхващата жена) упорититѣ невралгии сж обикновено явление. Единъ хронически запекъ, чрезъ механическо натискане на нѣкои нерви дава невралгии, които често се взематъ за апандиситъ и се опериратъ, разбира се безрезультатно. Колко много здрави апендикси се вадятъ, болкитѣ оставатъ или се влошаватъ, състоянието се усложнява и погрѣшното опериране едва тогава се констатира. Въобще неоснователното опериране е толкова масово, че ако то не бѣше, хирурзитѣ едва ще иматъ поковината отъ работата, която иматъ сега. Една анкета изъ училищата, ще констатира страшната истина, че малко сж останали неоперираниитѣ деца. Половината отъ тѣхъ години следъ операцията се освобождаватъ отъ часа по гимнастика, защото все още сж негодни за упражнения.

Признацитѣ на невралгията сж типични. Различни сж дотолкова, доколкото имъ се придава особеността на засег-

Къмъ въвеждане на природолѣчението въ българскитѣ болници.

натия нервъ. Естественото е, че една невралгия на ишиасния нервъ ще даде малко по-друга картина отъ една невралгия на междуребрень нервъ. Общото на всичкитѣ видове невралгии е просгираша се по дължината на нерва болка, която е много-силна и идва внезапно. Имаме периоди, когато болката напълно липсва. Въ тѣзи паузи често напипваме т. н. болезнени нервни точки, кждето, ако натиснемъ, предизвикваме болката. При лѣкуването тѣзи точки трѣбва добре да се знаятъ, защото се подлагатъ на лѣчебнитѣ масажи.

Казахме, че невралгията може да засѣгне кой да е нервъ на тѣлото. Най-чести и типични невралгии сж на ишиасния нервъ, на междуребрениитѣ нерви, на лицевия нервъ, на нѣкои коремни нерви и др.

Ишиасната невралгия (Ишиасъ) е най-известната и най-страхотната. Безброй сж хората, които сж били сковани за месеци на легло отъ ишиасъ. Нетърпимо силни болки, които довеждатъ човѣка често до отчаяние. Болката започва отъ тазобедрената става и седалищнитѣ части, протича отзадъ по бедрото до прегъвната частъ на колѣното, а често до петата на краката. Движението е много затруднено даже невъзможно. Болниятъ силно куца. Навеждането при опнати крака е много болезнено. Често болниятъ остава изкривень. Мускулатурата отслабва, крака изтанява.

Винаги трѣбва да се изключи туберкулозенъ процесъ въ тазобедрената става, което страдание често се смѣсва съ ишиаса.

Лицевата невралгия (тригеминусна). Това сж невралгичнитѣ или нервни болки въ лицето. Тѣ сж винаги едностранни. Най-силни сж или въ областъта на горната вежда или малко по-долу отъ окоото или въ страни въ брадичката въ зависимостъ кой клонъ отъ нерва е засѣгнатъ. Атакитѣ отъ тази невралгия представляватъ често твърде сериозна картина: Очитѣ сълзятъ, мускулитѣ болятъ, носа тече, а често коситѣ побѣляватъ и изпадатъ.

### Лѣкуване на невралгиитѣ.

Изброенитѣ вече разновидни и многобройни причини показватъ, че е безсмислица да очакваме оздравяване и изкореняване на страданието съ едно лѣкарство, било то за гълтане, мазане или инжектиране. Ясно е, че тукъ работата ще е малко по-сложна отколкото си я представятъ нѣкои. Ще е нужно основно преобразуване на организма за да се засѣгнатъ основнитѣ многовидни причини. Всѣка основна причина на невралгията, която трѣбва да се открие, се атакува съ подходящитѣ лѣчебни процедури. Тамъ кждето не се констатира особена причина, прилагаме следното природно лѣкуване:

Противници на природното лѣкуване сж само заинтересуванитѣ

Суровоядене до изчезване на болкитѣ. Понѣкога може да се наложи даже и лѣкуване чрезъ гладь съ сокове отъ плодове и зеленчуци и ежедневни клизми *Повишаващитѣ бани* (частични или цѣли) сж особено показани тукъ. Повишаваща баня на рѣцетѣ, на краката, половинъ и повишаваща баня се менятъ една съ друга и се повтарятъ единъ до три пѣти седмично, споредъ случая. Тѣзи бани винаги биватъ последвани или отъ сухо цѣло овиване или отъ влажно овиване, евентуално до допълнително изпотяване. Изпотяването въобще при това заболяване е ненадминато по действие. Пѣрнитѣ изпотявания, както и частичнитѣ пѣрни набивания чрезъ пѣренъ душъ, сж отъ видима и бързо настѣпваща полза. Електрическо изпотяване въ специаленъ електрически сандѣкъ е любимо приложение въ природолѣчебнитѣ болници. Всѣко изпотяване бива последвано отъ нѣкое водоприложение (нѣкоя четкова баня, нѣкой душъ, обжулване или подобно). Менажи душеве, четкови душеве, нѣкои кнайпови поливания, нѣколкократно презъ седмицата.

За домашни условия по лесно приложими сж пѣрния компресъ, видоветѣ горещи лапи или нѣкоя друга форма на топлината. Налагането съ горещъ пѣсъкъ е отъ полза.

Присницовитѣ компреси, млѣчнитѣ компреси и горещитѣ маслени компреси, сж много полезни. Слънцето и тукъ стои на предна линия. Слънчеви бани не само частични, но и общи се правятъ цѣлото лѣто и години наредъ.

Следъ утихване на острото състояние преминаваме къмъ лѣчебнитѣ масажи и лѣчебнитѣ гимнастики отъ специално подготвено лице. Видоветѣ минерални бани, разбира се, сж на мѣсто, но нека тѣ останатъ за тѣзи „които печелятъ паритѣ си безъ потъ на чело“ (Кнайпъ). За народа всѣка минерална баня трѣбва да се приготви въ дома му.

Трѣбва да споменемъ, че особено много полезни при невралгиитѣ както и въобще при ревматизма сж *топлинтѣ бани въ суроватка*. Такива могатъ да се правятъ тамъ кждето има мандри и има изобилно суроватка на разположение. Много неизлѣчими болни могатъ да бждатъ спасени така. Разбира се, трудъ постоянство и време се иска за такива необикновени резултати.

Най-добре е на всѣки боленъ да се изработи специаленъ лѣчебенъ планъ по който той може вече самъ да проведе лѣкуването си. А такъвъ планъ бива и може да се изработи само отъ подготвенъ по природното лѣкуване лѣкаръ. Въ България имзие вече десетина лѣкари отдали се на това лѣчение и на страдащитѣ се дава възможность да избиратъ.



## Силата на природното лѣкуване.

Една безнадеждно болна съ тежъкъ порокъ въ сърдцето, увеличенъ черъ дробъ, подуване цѣлото тѣло, липса на пикочъ, йдема на бѣлитѣ дробове, задуха и т. н.

— Природното лѣкуване не дава никакви оздравявания. Представенитѣ излѣкувания или не съществуватъ и сж измислени, или, ако ги има такива то природното лѣкуване нѣма нищо общо съ това оздравяване.

Д-ръ Кирилъ Чолаковъ  
училищень лѣкаръ — Русе.

Единственъ непримиримъ противникъ на природолѣчението днесъ си остава русенскиятъ училищень лѣкаръ Д-ръ Кирилъ Чолаковъ. Той все още не престава да пише и говори противъ единъ модеренъ лѣчебенъ методъ, който се призна и прегърна вече отъ нѣколко български лѣкари. Обиденъ лично отъ насъ, въ голѣмата си умраза на лична почва, той е решилъ да си мъсти чрезъ безгранична недобросъвестностъ по адресъ на най-модерното лѣчебно изкуство. На негово внимание поднасяме и другъ оздравѣнъ случай, когото, да посети, разпита, разследва и лично поучи, ние ще покриемъ всичкитѣ му разноски до Варна и обратно.

Госпожа х Русева 35 годишна отъ Варна, съпруга на даначенъ чиновникъ, заболява преди нѣколко години. Ту по-добре, ту по-зле, болната боледува на кракъ дълго време. Презъ всичкото време тя се е лѣкувала като е изпитала всички познати лѣкарства. Въ резултатъ на всичко това, състоянието неспирно се влошава. Болната е месеци на легло неподвижна. Отъ всички е изоставена като безнадеждна. По разни начини виканитѣ лѣкари сж отклонявали отиването и сж гледали да не се месятъ вече въ лѣкуването като безнадеждно болна. Отчаяна и изоставена, домашнитѣ й решаватъ да „опитатъ“ природното лѣкуване, за която целъ се отнасятъ до насъ. Тя отдавна е желала това, но е бивала отклонявана!

Първиягъ прегледъ на болната ни обезкуражи. Тя седи неподвижна въ леглото подпрѣна отъ всички страни съ по нѣколко възглавници. Всѣки опитъ да полегне предизвиква *силень задухъ*. Денемъ и нощемъ болната сѣди подпрѣна. Краката до кръста сж силно *йдематозно подутти* и сж загубили картината на крака. При натискъ прѣста влиза дълбоко като въ тесто. *Корема е подутъ*. При пипане е твърдъ. Черния дробъ е толкоза уголъмень, че е изпълнилъ цѣлия коремъ.

Цѣлата кожа е покрита съ безбройи зриви и пѣпчици отъ най-разнозидно естество. Общо кожата е занемарена вслед-

ствие на това, че не е мита нито кжпана месеци подредъ — кжпането било забранявано поради тежкото състояние. Още съ откриването на юрганя, ни удря силна, непоносима миризма. Пикочътъ излжчвана за 24 часа е максимумъ 50 грама — гжста, мжтна червена. Повече урина нѣма. Съдържа 12 на хиляда албуминъ.

При прислушването се установи *тежкъ сърдечонъ порокъ, силенъ бронхитъ*. Тритъ сърдечни клапи сж силно повредени. Сърдцето на всички страни разширено (не увеличено). Всички бѣлодробни мехурчета изпълнени съ храчки, излжчена течность и т. н. Бѣлитъ дробове разширени. (емфизематозно).

Първиятъ прегледъ стана есенъта 1934 година. Всѣки който погледне болната ще каже — работата е въпросъ на дни, най-много седмици. Нашето впечатление бѣше сжщото. Махлата имъ чакаше и безъ това скорошния край.

При това състояние и нашата надежда бѣше равна на нула. Поогледахме се. Долапчета, масички, кутии, всичко пълно съ кутийки, шишенца стъкленца и какви ли не съхранители на лѣкарства. Като почните отъ най-обикновеното прахче, стигнетъ до най-новия, най-сжпъ специалитетъ и инженерции. Всичко бѣше употребено и изпитано. Но... безрезултатно. Много ясно е, че при тази предистория на страданието, колкото и вѣрата ни въ силата на природното лѣкуване да е голѣма, все пакъ поколебахме се. Бѣхме на мнение да кажемъ истината на мжжа ѝ и го посъветваме да не прави никакви опити защото сж безсмислени.

Въ това време въ стаята на болната влиза едно хубаво, мило момиченце на около 12 години. Въ сжщия този моментъ минаватъ презъ главата ни думитъ на голѣмия природенъ лѣкаръ *Д-ръ Алфредъ Браухле*: „Нито името на болестъта, нито тежкото състояние на болния не бива да плашатъ единъ природенъ лѣкаръ. Безогледъ на всичко, истинскиятъ лѣкаръ отпочва и продължава лѣкуването до последния моментъ. Природното лѣкуване прави чудеса равни на Христовитъ. Много пжти, добритъ резултати и при безнадежно болни ще изненадатъ болния и лѣкаря.

Следъ всичко това получихме наново куражъ. Решаваме и отпочваме лѣкуването—дано хубавото детенце има късметъ,

Първата ни работа бѣше да се погрижимъ за кожата. Болната се е задушила въ безобразно занемарената кожа. Здравъ да е човѣкъ ще заболѣе камо ли боленъ да оздравѣе при такава кожа. Грижата за кожата проведеохме чисто и просто чрезъ обикновени обжулвания именящи измивания. Такива правихме ежедневно даже по две. Измиване съ сапунъ ставаше на често. И най-сетне, като специална грижа за кожата, а и съ общъ лѣчебенъ ефектъ, се правиха редовно *чт*

*кови масажъ.* Това ставаше редовно ежедневно или презъ день.

Друга една отъ изшитѣ грижи бѣше да освободимъ и изпраздимъ напълно храносмилателния каналъ, а и да улеснимъ излжчването на отровитѣ презъ него. Това постигахме чрезъ ежедневни клизми, които по-сетне разрѣдихме, а още по-късно напуснахме защото изпразването ставаше редовно. До това време болната не е имала редовно изпразване на храносмилателния каналъ като изключимъ сегизъ, тогизъ вземанитѣ очистителни.

Едно отъ важнитѣ условия за оздравяването си остава и тукъ *правилното хранене.* До това време болната е вземала пилешка чорба, бульонъ, бѣло месце, млѣко, яйчица и т. н. При такова хранене оздравяване е немислимо. Най-доброто хранене на нашата болна бѣше *суровояденето и мада.* Само това можеше да спаси болната. Не го ли стори, значи е въобще невъзможно никакво спасяване. Следъ еднодневно гладуване, болната се подложи на *строю суровоядене.* Презъ зимния сезонъ имаше ябълки, сушени кюстендилски сливи, спанакъ, моркови, стафиди и др. Болната ядеше изключително сурова храна Нищо др. го. По сетне вмѣтнахме тиквени дни по нѣколко последователно. Тиквата се вареше и правѣхме на пюре съ млѣко и медъ. Суровата храна и тиквената диета сж най-мощнитѣ срдства за насъ, за да усилимъ излжчването на спрѣлата вече пикочъ. При тази храна, безъ нито моментъ отклонение, болната остана до тогава, до като настѣпи оздравяването, а това стана следъ два месеца. Следъ това вече позволихме разнообразяването съ нѣкои невинни готвени вегетариански яденета. За отбѣляване е, че и следъ позволяването на друга прибавка, болната сама предпочиташе още дълго време да живѣе изключително съ суровата храна, защото за нѣя нѣмаше съмнение, че тя спаси живота ѝ.

Едно друго приложение, което наредихме бѣше *меняща баня на краката* — три пѣти седмично. Нейното помповидно действие върху кръвообрата е ненадминато. А при този болень това далечно повлияване на кръвообрата е отъ голѣма полза за изхода на болестъта.

Но ние трѣбваше да повлияемъ по осезателно *както кръводвиженето* така и лимфата, а и всички сокове въ болния организъмъ, защото всичко представляваше ед о застоило, загнило блато. Въ помощъ на казанитѣ вече идва лѣчебния масажъ. Тежкото състояние, голѣмия отокъ на тѣлото, наложи масажа да приложимъ най първо частичено, леко, внимателно. Съ подобрене състоянието ние правѣхме вече цѣлитѣ лѣчебни масажъ по-пълно и енергично. Нѣма друго по-добро срдство за единъ неподвиженъ организъмъ, освенъ масажа и гимнастиката. Разбира се при такъвъ болень става дума

за най-нежнитѣ похвати на масажа и движение на гимнастиката.

Коремниятъ присницовъ компресъ (да, компреса на неукия Присницъ) се правяше ежедневно. Съ него отлично повлиявахме както подугия черъ дробъ, а така сжщо и живота на коремнитѣ органи въобще. На гърдитѣ, макаръ и поради бронхита показанъ, бѣше невъзможно да го правимъ, защото предизвикваше задушаване. Следъ време, следъ известно подобрене, той стана приложимъ и поносимъ.

Понеже болната лежеше тежко на легло, всичко се правеше у дома ѝ импровизирано. Нѣщо повече даже, следъ време нѣкои малки приложения ѝ се правиха отъ малкото ѝ момиченце. Искаме да кажемъ колко лесно приложимо е често природното лѣкуване и какъ, безъ особени снаражения, човѣкъ може да спаси тежко болни. Едва следъ голѣмото подобрене, на пролѣтѣта болната почна да идва при насъ въ модерната ни водолѣчебна баня, кждето ѝ правихме четкови бани, седящи бани, менящи четкови душеве и др. Разходки, дишателни упражнения, по-сетне слънчеви бани, бѣха редовно прилагани. Всѣки би казалъ, че какъ така, при слабо сърдце слънчеви бани! Хей така. За този, който владѣе добре слънцелѣчението, той знае какъ и сърдечно болния може да се лѣкува съ слънце.

Резултата отъ всичко това лѣкуване ще кажемъ само съ нѣколко думи. Не е нужно много приказване. Два месеца следъ почване лѣкуването болната бѣше достатъчно подобряла за да може да поизлиза и става. Когато пролѣтѣта дойде, тя ходи вече на разходка първо въ градината си а по-сетне въ морската градина. Презъ лѣтото болната ходи на балканъ при свои близки. Следващата зима прекара въ Търново при мжжа си. Това лѣто идва повторно при насъ и направи нѣколко бани и масажи. Сега болната е въ Бургасъ, кждето мжжа ѝ е на служба въ даначното управление.

Който познава болната и сега я види, нѣма да повѣрва, че е тя. Само прислушването на сърдцето показва, че тя наистина има тежко повредено сърдце. Това разбира се не може да изчезне. Тя ще живѣе съ него даже до висока старостъ.

Описание на случая съ неговото излѣкуване направихме предъ лѣкарската колегия въ Варна. Отгласа отъ това нѣка всѣки лѣкаръ запази у себе си.

Заклучение: Единъ безнадежденъ случай, изоставенъ отъ всички, въ оздравяването на когото и ние малко вървахме, оздравѣ напълно по природния методъ. Това е едно доказателство, че силата на природното лѣкуване е ненадмни-

## Какво да правимъ при абсцесъ?

Абсцеси и цирейчета се явяватъ често по разнитѣ части на тѣлото. Пенѣкога тѣ сж гнойна инфекция отъ вѣнъ, но въ повечето случаи сж лѣчебенъ изривъ за вътрешно пречистване. Навикътъ, да се пречи на дообразуването и озрѣването имъ чрезъ разни срѣдства е вреденъ. Всѣки появилъ се цирей има право на доразвиване, озрѣване и прсбиване. Противното е противоестественъ актъ.

Мѣрките, които модерната медицина препоръчва сж: болниятъ се остава въ стаята. Ако цирей е по-голямъ и имаме температура, пази се леглото. Нѣколко вечери се правятъ топли клизми. Презъ день, два се прави по едно изпотяване. Всѣкога, особено при температура, болниятъ пости 24 часа, следъ това остава нѣколко дни на су, овсядене. При липса на апетитъ болниятъ не бива да яде нищо освенъ плодове. Пие се изобилно по желание.

Върху самия цирей прилагаме *топлина* и присницови компреси. Топлината се прилага въ коя да е позната ни форма: горещи лапи, паренъ компресъ, топли трици и др. Но най-доброто средство си остава *парния* душъ. Ежедневно 1 — 2 пжти набиваме цирей съ пара до силно зачервяване. Следъ това поставяме присницовъ компресъ за 2—3 часа. Присницовия компресъ правимъ, споредъ случая, често презъ деня.

При това лѣчение гнойника омѣква, озрѣва, пробива се, изтича. Следъ пробива чистимъ раната съ кислородна вода и правимъ присницови компреси и влажни превръзки ежедневно. За кжсо време оздравяваме напълно.

Измиването на околността на цирей съ спиртъ може да става за чистота.

Рѣзането на цирейтѣ си остава единъ остарѣлъ отжи вѣнъ методъ. Днесъ взема надмощие консервативното лѣкуване. Има случаи, по-разни особености на случая, разрѣза може да се наложи. Това сж обаче изключения, а не правило.

Разбира се, дали консервативно или оперативно, ще реши лѣкаря.

За обикновенитѣ случаи и при домашни условия, даденото по-горе лѣчение е достатчно и резултатно. Койго следва тѣзи ни съвети, той ще консмиса много срѣдства, много болки и време.

## Едно опровержение.

Недавна въ единъ медицински вестникъ се появи една статия отъ нашъ съмишленикъ колега, който ходилъ въ Германия и е останалъ съ отлични впечатления отъ природнитѣ

Парниятъ душъ при екзема е ненадминатъ.

болници. Въ своитѣ впечатления описани въ казанія вестникъ, той изглежда по невянимание, безъ умисълъ, бѣше вмѣтналъ че „природнитѣ лѣкари работѣли въ новитѣ болници за природно лѣкуване, но подъ „научната контрсла на училищната медицина“.

Това ни даде поводъ да влеземъ въ връзка съ този колега и той ни даде обяснен-я въ смисълъ, че писаното отъ него сме неправилно тълкували. Той не е искалъ да каже това, а просто, че се работѣло задружно между алопатитѣ и природнитѣ лѣкари.

За да сме на чисто, отнесохме се веднага до управителя на природната болница, първе еца за природно лѣкуване въ Германия, нашия *д-ръ Браухле* да ни пише какъ стои тази работа. Получихме веднага следъ това следното писмо въ което той опровергава подобни съобщения. Сжщото това писмо представихме въ редакцията на вестникъ, който бѣше погрѣшно съобщилъ контролата. Колегага си взема бележка отъ грѣшката и обеща да направи нужната корекция за да не бжде криво разбранъ. Ето писмото на д-ръ Браухле.

Dr. med. Alfred Brauchle                      Dresden-A. 16, den 16. VI. 36  
leitender Arzt der Klinik für Naturheilkunde    Fürstenstrasse 74. ruf 64061  
am Rudolf-Hess-Krankenhaus

Herrn D r. Kiril Jordanoff  
Varna — Bulgarien

Sehr geehrter Herr Kollegel

Ich danke Ihnen sehr für Ihren freundlichen Brief. Davon, dass die Naturheilkunde unter Kontrolle der Schulmedizin steht, kann gar keine Rede sein. Wir führen im Rudolf-Hess Krankenhaus unsere Erfolge nur der Schulmedizin vor, damit auch sie den Weg zu einer naturgemässen Behandlung findet. Prof. Grote hat auf dem Kongress für innere Medizin in Wiesbaden erstmalig die naturärztlichen Erfolge voll anerkannt. Sie finden seinen Vortrag im „Deutschen Ärzteblatt“ Nr. 17, Verlag der deutschen Ärzteschaft, Berlin SW 19, Lindenstr. 44. — Es besteht eine harmonische Zusammenarbeit zwischen Prof. Grote und mir.

Mit besten Grüssen  
Ihr stets ergebener  
D r Brauchle

Д-ръ мед. Алфредъ Браухле  
Управителъ на клиниката за природно лѣкуване  
въ болницата „Рудолф-Хесъ“

Дрезденъ 16. 6. 36.  
ул. „Фюрстенъ“ № 74  
телефонъ 64091

До г. Д-ръ Кирилъ Йордановъ  
Варна — България

Много уважаеми г. колега.

Много Ви благодаря за любезното писмо. Че природното лѣкуване се прилагало подъ контрола на училищната медицина, *затова не може и дума да става*. Ние демонстрираме въ нашата клиника *резултатитѣ* отъ нашето лѣкуване, предъ колегитѣ — алопати за да ги спечелимъ и ги накараме да намѣрятъ и тѣ пътя къмъ природното лѣкуване. Професоръ Гроте за първи пътъ призна успѣхитѣ на природното лѣкуване на конгреса на интерниститѣ въ Визбаденъ. Неговия рефератъ ще намѣрите въ „Д. А.“ № 17.

Между мене и проф. Гроте сжествува една хармонична, задружна работа.

Съ най-добъръ поздравъ  
Вашъ винаги преданъ:

Д-ръ А. Браухле

## Полезни рецепти

**Когато не се затопляе лесно въ леглото**

Има много хора, които при лѣгане въ леглото мжчно се затоплятъ. Даже и когато стаята е топла, тѣ зъзнатъ докато се стоплятъ. Недостатъчно стопленото тѣло пречи на добрия сънь.

Правило е, когато тѣлото нѣма достатъчно собсвѣна топлина, да му вкараме допълнително отъ вънъ. Или пъкъ да го предизвикаме да си произведе достатъчно. Нашитѣ читатели ползватъ много форми на приложение топлината. Всѣка отъ тѣхъ може да ни послужи за изкуствено стопляне тѣлото. Една повишаваща баня на краката преди лѣгане е достатъчно за да натовари тѣлото изкуствено съ топлина отвънъ и да докара спокоенъ сънь. Другъ пътъ следъ лѣгането на краката поставяме топло шише или тухла. Или, по Д-ръ Виншь, поставяме топълъ термофоръ на корема. Следъ като тѣлото се стопли, махаме поставената топлина.

Единъ добъръ начинъ за събуждане топлинното производство въ организма е единъ четковъ мас жъ преди лѣгането. Той згрѣва добре защото предизвиква изобилно окървяване на кожата и краищата въобще, които при студени хора

Студенитѣ крака сж болестна причина.

винаги не се спохождатъ отъ достатъчно кръвъ. Разбира се единъ горещъ чай съ или безъ приложения на топлината въ друга форма е често достатъчно да подпомогне стоплянето при лѣгане. По единъ или другъ начинъ, ние трѣбва да се погрижимъ за стоплянето си въ леглото навреме, защото не достатъчната топлина е винаги отъ вреда. Най-после спането при другъ, по топълъ членъ на семейството е, лесно приложима мѣрка.

### Лукътъ като лѣкарство.

Сиропъ отъ лукъ: Лукътъ се сбѣлва и счуква. Поставя се въ едно прѣстено гърне единъ литъръ. Гърнето се напълва съ вода. Поставя се въ гореща пепель, кждето се остава 3—4 часа на задушване безъ да ври. Презъ това време водата е почти изврѣла. Прецежда се и добре изтиска сока. Така получената течность се поставя на огъня и къмъ нея се прибава „небегъ шекеръ“ (кафява захаръ) Грѣе се безъ да завира. Съ това сиропъ е готовъ.

Употрѣблява се по 1—2 супени лъжици на два часа при *родякки, сипливостъ, кашлица, бронхитъ и туберкулоза.*

Суровъ лукъ е добро срдство противъ глисти. Може да се приготви и съ млѣко. Сокътъ отъ суровия лукъ се употребява за разтривки и компреси при ревматизъмъ, възпаления и др. болки. Ситно насеченъ лукъ смѣсенъ съ картофена каша урегулира храносмилането и се употребява при различъ видове нередовности въ храносмилането (инфекциозни катарии, диари, уригвания, газове т. и.)

\*

Противъ *потъмняването* на обеляната и нагрѣзана ябълка се препоръчва парченцата да се потопяватъ въ лимоновъ сокъ. Това прави ябълката и по-вкусна.

### Брашното отъ бобъ е лѣкарство.

Сърбящи кожни изриви се посипватъ съ бобено брашно. Сърбежа минава много скоро, а и оздравяването на изрива не захъснява.

## Нашитѣ приятели.

Г нъ Йордановъ,

. . . Поздравлявамъ Ви и Ви пожелавамъ още по-голѣмъ успѣхъ въ дѣлото на което сте си посвѣтили силитѣ . . .

К. Я-новъ — учителъ  
село Черково.

Като премия се даватъ още и: 1) Четковия масажъ 5 лв.  
2) Душове, компреси, клизми и др. 10 лв.

Ламтежа за богатство е най-лошия порокъ.



**Доставете си година VI на списанието съ следното съдържание:**

- 1) Природно лѣкуване или алопатична медицина.
  - 2) Три типа хора.
  - 3) Консервиране съ бенцоева киселина.
  - 4) Вредата отъ йодовитѣ лѣкарства.
  - 5) Борнхиална астма.
  - 6) Закаляване на тѣлото.
  - 7) Силата на вътрешния лѣкаръ.
  - 8) Дизентерия.
  - 9) Пиенето на топлата вода при стомашни болести.
  - 10) Готвенето въ алумиеви съдове.
  - 11) Движението за природно лѣкуване въ Германия.
  - 12) Излѣкуванъ безнадежденъ случай.
  - 13) Лѣкуване маларията съ люлякови листа.
  - 14) Парализа, изпотпяване мишцитѣ, сърбежъ въ ануса.
  - 15) Мускуленъ ревматизъ.
  - 16) Ставенъ ревматизъмъ.
  - 17) Туберкулозата не се причинява отъ туберкул. бацили. Изъ в. „Добро здраве“.
  - 18) Народна медицина.
  - 19) Меда като лѣкарство при подагра.
  - 20) Противъ леда като лѣкарство.
  - 21) За пречистването на кръвта.
  - 22) Лѣкуването по метода на Шротъ — чудотвореца на Линдевизе.
  - 23) Едисонъ и лѣкарствата.
  - 24) Единъ наученъ споръ.
  - 25) Пакъ за бронхиалната астма.
  - 26) Що е животъ.
  - 27) За суровоядството.
  - 28) Излѣкуванъ ракъ по природолѣчението.
  - 29) Една кожна болестъ излѣкувана.
  - 30) Външнелѣченето на човѣка въ природата опасно.
  - 31) Лѣкуване бѣлодробната туберкулоза съ гасене на варъ.
  - 32) Научно освѣтление на Луи Куневитѣ седящи бани.
  - 33) При лумбаго, ларингитъ и фистули.
  - 34) Единъ лѣчебенъ режимъ.
  - 35) Хроническа екзема излѣкувана.
  - 36) Динитѣ като храна.
  - 37) За водния плевритъ.
  - 38) Противъ Фридмановото лѣкуване на туберкулозата.
  - 39) Къмъ лѣкаря.
  - 40) Туберкулоза въ коститѣ.
  - 41) Единъ лѣчебенъ планъ за лѣкуване туберкулозата.
  - 42) Двѣ снимки изъ природолѣчебната болница на професоръ Шьоненбергеръ-Бервинъ.
  - 43) Затлъстяване на корема.
  - 44) Овощна или фабрична захаръ и др.
- Отстъпва се за 40 лв.**

## Книжнина.

**Натрапница** — романъ отъ Анри Бордо като първа книга отъ „Мозайка отъ съвременни романи“. Библиотеката започва своята 28 годишнина, което самò показва колко ценна е тя. Годишниятъ абонаментъ е 260 лв. срѣщу които се даватъ 10 избрани романи. Препоръчваме я на нашитѣ читатели. Редакторъ Георги Д. Юруковъ бул. „Фердинандъ“ № 36 — София.

**Наша срѹя** месечникъ за славянска литература редакторъ Ив. Цаневъ ул. „Брезникъ“ 9 Русе. Год. абон. 50 лв.

**Бразда** — Седмично списание за култура и стопански въпроси. Редакторъ Христо Стойковъ Адресъ „Св. Недѣля“ 11 — София.

**Млѣко и месо** — Месечникъ за проблема на месото и млѣкото год. абон. 80 лв. „Скобелевъ“ 16 — София.

**Нашето дете** — органъ на съюза за закрила на децата ред. проф. Дръ Ватевъ год. аб. 50 лв.

**Сждба** — издава дружеството на слѣпитѣ — София.

**Житно зърно** — гор. абон 80 лв пощ. кутия 270.

**Български журналистъ** — редакторъ Лука Говедаровъ год. абн. 40 лв — София Московска 25.

**Първи стѣпки** — год. абон. 60 лв. — София.

**сп. Детски свѣтъ** — хубаво картинно детско списание год. абон. 35 лв. чек. см 1126. Препоръчваме го за децата на нашитѣ читатели.

„Криза въ медицината“ — втората премия на списанието е приложена къмъ настоящата кн. 3-та на платенитѣ абонати.

**Благодаримъ** на приятелитѣ които ни намѣриха нови абонати. Другитѣ да се отстрамятъ.

**Не бавете** отчитането си.

**Помнете** преминитѣ които даваме на редовнитѣ си абонати: 1) книжки по природно лѣкуване по изборъ отъ 20 номера на библиотеката ни „Назадъ къмъ природата“ 2) книгката „Криза въ медицината“ и 3) вестничето „Здравецъ“. Всичкитѣ струватъ 40 лв. а абонамента е 50 лв. Отчетете се веднага.

---

ВАРНА  
Печат. Д. Тодоровъ  
1936 год.